

د افغانستان اسلامي جمهوریت د وزیرانو شوری
کمیته حمایت از ورثه شهدا و معلولین
سکرتریت کمیته حمایت از ورثه شهدا و معلولین

تفاهمنامه همکاری

بین

دفتر وزیر دولت در امور شهدا و معلولین

و

وزارت تحصیلات عالی

حمل - ۱۳۹۸

مقدمه:

معلولیت بنابر علت های گوناگون و متعدد در جهان از آوان زندگی بشریت موجود بوده و هنوز هم به اشکال مختلف معلول شدن ادامه دارد، اشخاص دارای معلولیت به کتگوری های مختلف دسته بندی شده اند و جمعیت بزرگی از جامعه بشری را تشکیل داده و بزرگترین اقلیت جهانی می باشد. به اساس گزارش سازمان صحت جهان و بانک جهانی تحت نام "گزارش جهانی معلولیت" در سال ۲۰۱۱ منتشر شده است، در حدود ۱۵٪ نفوس جهان را اشخاص دارای معلولیت تشکیل میدهند و در کشور عزیز ما افغانستان نظر به آخرین سروی انجام

شده در زمینه معلولیت، در حدود ۷,۲٪ نفوس کشور را اشخاص دارای معلولیت های شدید تشکیل می دهد.

چهار دهه بحران و جنگ های ویرانگر پیامد های ناگوار اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی را به بجا گذاشته است، در پهلوی ویرانگری های مختلف، جمعیت قابل ملاحظه ای از مردم افغانستان را شهید و معلول نموده است. هرچند کارهای زیادی در زمینه انجام شده است؛ ولی با آنهم اشخاص دارای معلولیت و ورثه شهدا هنوز جمعیت فراموش شده ای هستند که هنوز کارهای متناسب به ظرفیت، توانمندی، شمولیت اجتماعی، خودکفایی اقتصادی و تأمین حقوق بشری شان به صورت فراگیر و همه شمول صورت نگرفته که باعث به وجود آمدن چالش های متعدد اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در کشور شده است. پاسخگویی به نیازمندی ها و تأمین حقوق بشری اشخاص دارای معلولیت و ورثه شهدا کار یک نهاد و سازمان نبوده، بلکه وظیفه همگان می باشد؛ زیرا معلولیت پدیده همه شمول و فراگیر بوده و همه مسئولیت داریم تا زمینه ها و فرصت های خودکفایی و شمولیت مؤثر آنان را در جامعه از طرق مختلف مهیا سازیم تا باشد که اشخاص دارای معلولیت مانند سایر شهروندان از حقوق و امتیازات یکسان و برابر مستفید شده و همچنان سهم خویش را در آبادانی کشور و جامعه ایفا نمایند.

برای خودکفایی، شمولیت اجتماعی، شناسایی چالش ها و مشکلات، نظارت و ارزیابی دقیق از تطبیق برنامه ها، تهیه و ارایه گزارش از عرصه معلولیت، پیشکش راه حل ها و راهکارهای مناسب، ایجاد هماهنگی های مؤثر و همکاری نهادها و بودجه یابی جهت تأمین حقوق بشری و مدنی اشخاص دارای معلولیت و همچنان تطبیق قوانین و تعهدات ملی و بین المللی ذیل:

1. قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان بخصوص ماده 153¹ و 22² آن
2. استراتیژی مصونیت اجتماعی استراتژی انکشاف ملی افغانستان
3. قانون حقوق و امتیازات اشخاص دارای معلولیت
4. برنامه عمل ملی اشخاص دارای معلولیت

¹ دولت به منظور تنظیم خدمات طبی و مساعدت مالی برای بازماندگان شهداء و مفقودین و برای بازتوانی معلولین و سهم گیری فعال آنان در جامعه مطابق به احکام قانون، تدابیر لازم اتخاذ می نماید. دولت حقوق متقاعدین را تضمین نموده، برای کهن سالان، زنان بی سرپرست و معلولین و ایتام بی بضاعت مطابق به احکام قانون کمک لازم به عمل می آورد

² هر نوع تبعیض و امتیاز بین اتباع افغانستان ممنوع است.

اتباع افغانستان اعم از زن و مرد در برابر قانون دارای حقوق و واجبات مساوی می باشند

5. اهداف توسعه هزاره سوم
 6. اعلامیه جهانی حقوق بشر
 7. کنوانسیون منع استفاده از ماین های زمینی
 8. کنوانسیون منع استفاده از مهمات خوشه ای
 9. کنوانسیون حقوق کودک
 10. کنوانسیون بین المللی حقوق مدنی و سیاسی
 11. کنوانسیون بین المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
 12. کنوانسیون منع تبعیض (استخدام و اشتغال) و بقیه اسناد بین المللی مختلف
 13. کنوانسیون حقوق اشخاص دارای معلولیت
 14. کنوانسیون مراکش
 15. استراتژی اینچین
 16. اهداف توسعه پایدار
 17. برنامه عمل مپوتو
- که جمهوری اسلامی افغانستان در راستای بهبود وضعیت زندگی اشخاص دارای معلولیت و شمولیت آنان در جامعه به آنها متعهد می باشد، به صورت همگانی اجرا نماییم. تطبیق قوانین ملی و تعهدات بین المللی جمهوری اسلامی افغانستان برای بهره مند شدن اشخاص دارای معلولیت و ورثه شهدا از حقوق شان، نیازمند هماهنگی ها و همکاری های بیشتر همه نهادهای دولتی و غیردولتی می باشد؛ بناءً، وزارت دولت در امور شهدا و معلولین جهت نیل و تحقق به اهداف، مقاصد و اجرای تعهدات بین المللی فوق الذکر، ذریعه ایجاد کمیته ی امور شهدا و معلولین شورای وزیران موضوعات ذیل را پیشنهاد مینماید:
1. تطبیق برنامه عمل ملی افراد دارای معلولیت
 2. تغییر در زندگی رقابتی و اجتماعی افراد دارای معلولیت
 3. تساوی فرصت های کاری در ارگانهای مختلف دولتی و غیر دولتی
 4. ادغام معلولین در عرصه های اجتماعی، سیاسی، تعلیمی و علمی
 5. حمایت از برنامه های خودکفایی افراد دارای معلولیت
 6. خدمتگذاری اساسی و بنیادی جهت باز توانی افراد دارای معلولیت
 7. شامل ساختن معضله معلولین در پلانهای دراز مدت و کوتاه مدت دولت
 8. حمایت از پروژه های اشخاص دارای معلولیت و تعیین بودجه مشخص برای معلولین و بازمانده گان شهدا
 9. تاکید در جهت تحقق فرامین و مصوبات شورای محترم وزیران در رابطه به اشخاص دارای معلولیت و ورثه شهدا

سکرتريت کميته امور شهدا و معلولين شوراي وزيران بعد از امضاي تفاهمنامه، براي تطبيق موضوعات فوق راهکارهاي ذيل را براي هر وزارت خانه، رياست هاي مستقل، کميسيون هاي مستقل، سکتور خصوصي و جامعه مدني پيشکش مي نمايد؛ که بعد از بررسي و بازنگري توسط سکرترريت، به جلسه عمومي جهت تصويب پيشکش مي گردد.

دو نوع مسـووليت و مکلفيت براي نهادها در اين برنامه عمل پيش بيني شده است؛ يکي مکلفيت هاي همگاني که هر نهاد و اداره مکلف به انجام آن است و ديگر مسووليتها و مکلفيتهاي مشخص اداره با در نظر داشت خطوط و لايحه کاري اداره:

الف: مسووليت ها و مکلفيت هاي مشترک کميته حمايت از ورثه شهدا و معلولين :

1. استخدام اشخاص داراي معلوليت جهت تطبيق فيصله شماره ۹ مورخ // ۱۳۹۹ شوراي عالي وزيران و همچنان ماده ۲۲ قانون حقوق و امتيازات اشخاص داراي معلوليت مبني بر استخدام ۳٪ اشخاص داراي معلوليت واجد شرايط
2. قابل دسترس ساختن اداره ها و نهاد ها براي اشخاص داراي معلوليت، از قبيل؛ زينه هاي ماييل (رмп)، مناسب سازي محيطي و در نظر گرفتن موارد دسترسي فزيکي در ساختمان هاي جديد و حمل نقل و همچنان دسترسي به تکنالوژي (ماده ۲۵ قانون حقوق و امتيازات اشخاص داراي معلوليت و ماده ۹ کنوانسيون حقوق اشخاص داراي معلوليت)
3. آگاهي دهی از حقوق اسلامي و بشري اشخاص داراي معلوليت و احترام به کرامت انساني آنان به ارگان هاي مربوطه و ساحات کاري شان
4. تطبيق مواد مندرج قانون حقوق و امتيازات اشخاص داراي معلوليت که براي هر اداره مشخص شده است.
5. تخصيص بودجه و بودجه يابي براي برنامه هاي مربوط به ورثه شهدا و اشخاص داراي معلوليت در برنامه هاي کوتاه مدت و دراز مدت
6. ارجاع دهی ورثه شهدا و اشخاص داراي معلوليت به خدمات
7. دادخواهي از ورثه شهدا و حقوق اشخاص داراي معلوليت
8. ارايه آمار و ارقام اشخاص داراي معلوليت مستفيد شده از خدمات، با تفکيک جندر و کتگوري هاي مختلف معلوليت

ب: هدف:

- اين تفاهم نامه به منظور ايجاد ميکانيزم هماهنگي بين وزارت تحصيلات عالي و وزارت دولت در امور شهدا و معلولين، طرح و

تطبیق برنامه عمل همکاری با ورثه شهدا و افراد دارای معلولیت ، ایجاد سیستم تبادل معلومات ترتیب و امضا میگردد.

ج: مسوولیت های طرفین:

وزارت دولت در امور شهدا و معلولین و وزارت وزارت تحصیلات عالی موافقه دارند تا در موارد آتی جهت پاسخگویی به نیازمندی ها و تأمین حقوق بشری اشخاص دارای معلولیت و ورثه شهدا زیر چتر یک مکانیزم هماهنگی، دوامدار و به اساس نیاز سنجی با هم همکاری نمایند:

د: مسوولیت های وزارت دولت در امور شهدا و معلولین:

1. جمع آوری ارقام و مواد غرض تهیه و ترتیب برنامه عمل بین الوزارتی امور شهدا و معلولین
2. ترتیب و تجدید نظر در برنامه عمل و شریک نمودن آن جهت نظرخواهی
3. ترتیب و رهبری جلسات سکتوری غرض آماده کردن پلان، ارزیابی نتایج کار و گزارش های مربوط
4. جمع آوری، پروسس، ذخیره و شریک نمودن معلومات و ارقام مورد نیاز ادارات در مورد شهدا و معلولین
5. هماهنگی امور شهدا و معلولین با وزارت و فراهم نمودن تسهیلات لازم جهت تطبیق برنامه عمل
6. رایاه آمار و ارقام اشخاص دارای معلولیت مستفید شده از خدمات با تفکیک جندر و کتگوری های مختلف معلولیت
7. تهیه گزارش به مقام ریاست جمهوری و ریاست اجرائیه از چگونگی تطبیق برنامه عمل
8. رجعت دهی افراد دارای معلولیت و ورثه شهدا غرض خدمات لازم و مرتبط
9. آگاهی دهی از حقوق اسلامی و بشری اشخاص دارای معلولیت و مسوولیت های دولت در قبال آنها و مسوولیت افراد دارای معلولیت و ورثه شهدا در برابر قوانین نافذه کشور.
10. توحید گزارش های ربعوار و سالانه برنامه عمل امور شهدا و معلولین و رایاه آن به شورای محترم وزیران.

هـ . مسوولیت های وزارت وزارت تحصیلات عالی:

1. تطبیق مواد مندرج ماده نوزدهم قانون حقوق و امتیازات اشخاص دارای معلولیت

2. فراهم سازی زمینه های امتحان کانکور به خط بریل ، زبان اشاره و سیستم دیجیتلی برای اشخاص دارای معلولیت شنوایی و بینایی بمنظور راه یابی به تحصیلات عالی .
3. تجهیز فاکولته های آموزش خاص در نظام تحصیلات عالی اکمال و تجهیز فالوکنته های موجود تعلیمات خاص پوهنتون تعلیم و تربیه اولویت دادن به اشخاص دارای معلولیت در تحصیلات عالی و مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی
4. حکومت از مجموع سهمیه بورس های تحصیلی خارجی که مصارف آن بدوش دولت ها و مؤسسات کمک کننده باشد % 7 آنرا برای اشخاص دارای معلولیت واجد شرایط تخصیص دهد (ماده 19 بند 2 قانون حقوق و امتیازات اشخاص دارای معلولیت).
5. شامل نمودن موضوع معلولیت در نصاب درسی فاکولته علوم اجتماعی و همچنان شامل نمودن موضوعات مرتبط به دسترسی فیزیکی در نصاب فاکولته های انجینیری و مهندسی

1. نظارت و ارزیابی مشترک از تطبیق برنامه عمل

نظارت و ارزیابی از تطبیق برنامه عمل به شکل مشترک و سیستماتیک به نمایندگی از کمیته حمایت از ورثه شهدا و معلولین توسط وزارت دولت در امور شهدا و معلولین و وزارت امور سرحدات، اقوام و قبایل صورت گرفته و نتیجه آن به مقام عالی ریاست جمهوری و ریاست اجرائیه تقدیم میگردد.

2. زمان اعتبار این تفاهم نامه:

زمان برای تطبیق تفاهم نامه مدت سه سال میباشد که کمیته حمایت از ورثه شهدا و معلولین برای امور شهدا و معلولین به سکرتریت وزارت دولت در امور شهدا و معلولین مسئولیت هماهنگی و در مجموع اعضای کمیته حمایت از ورثه شهدا و معلولین مسئولیت تطبیق آنرا دارد .

این تفاهم نامه بعد از هر سه سال تجدید و به امضای طرفین میرسد.

3. هماهنگی:

- غرض تبادل معلومات و حل مشکلات در تطبیق برنامه عمل هر دو اداره در ایجاد یک میکانیزم هماهنگی باهم همکاری نموده و موارد قابل بحث را در اجندای مجلس کمیته حمایت از ورثه شهدا و معلولین و یا هم کمیته های تخنیکی می گنجانند.

- وزارت تحصیلات عالی به شکل ربعوار و سالانه آمار فعالیت های خویش را با وزارت دولت در امور شهدا و معلولین منحيث سکرتریت بین الوزارتی، شریک نموده و وزارت شهدا و معلولین آنرا شامل

دیتابیس ساخته و تمام آمار جمع شده را با شرکای کاری در میان میگذارد.

4. امتیازات و مصونیت ها:

هر دو طرف شامل این تفاهمنامه تابع مقررات و قوانین مراجع مربوط شان میباشند که در فضای همکاری و تفاهم فی مابین مرعی الاجرا است.

5. حل موارد اختلافی:

هر نوع منازعه و یا مطالبه خارج از محتوای تفاهمنامه و یا نقض این تفاهمنامه که از طریق مذاکره مستقیم حل نگردد، با مراجعه به قوانین نافذه حل می‌گردد. حل منازعه از طریق مذاکره مستقیم و دوستانه نیز باید با قوانین نافذه کشور در مغایرت قرار نگیرد. جانبین باید به فیصله نهایی که صورت می‌گیرد، متعهد باشند.

6. فسخ تفاهم نامه:

این تفاهمنامه بعد از امضا توسط طرفین مرعی الاجرا بوده، میتواند هر یک از طرفین با ارسال اطلاعیه کتبی در خلال سی روز به جانب مقابل با ارائه دلایل قانونی، به فسخ تفاهمنامه هذه اقدام نماید.

7. زبان مورد اعتبار:

این تفاهمنامه به یکی از زبان های ملی و رسمی پشتو یا دری تحریر گردیده است. در صورت بروز هر نوع تنازع و یا هم عدم تفاهم به تفسیر متن پرداخته خواهد شد.

دفتر وزارت دولت در امور شهدا و معلولین

وزارت تحصیلات عالی

اسم:

وظیفه:

اسم:

وظیفه:

امضا:

امضا:

تاریخ

تاریخ